

So, the considered indicators of economic security, and in particular its components: environmental, food and energy security do not reflect the system of paid environmental use and environmental payments. And here it is necessary to say that one of the most effective methods of forming financial resources for the purpose of rational nature management and environmental protection is environmental taxation, which is based on the idea of environmental tax by A. Pigou. And the experience of using ecological taxation in the countries of Northern Europe and the Middle East shows the effectiveness of using this source of financial support for environmental projects. In recent years, the share of revenues from environmental taxes in GDP was: Denmark – about 5%, Netherlands – 3.9%, Turkey – 3.5%, Slovenia – 3% and Israel – about 3%¹. Unfortunately, in Ukraine there are no such indicators, which testify to the need to work and develop on statistical reporting. Thus, environmental and economic security is closely linked to financial security, which reflects the state of finances and financial institutions and provides sustainable development.

To sum up, we note that for justification of the scenario of ensuring national security (in particular, its constituent parts), it is necessary to apply foresight technologies, in particular methods of heuristic forecasting. So, after determining the scenario of the balanced development of economic security, a hierarchy of problems must be established and goals have to be created. Then, in relation to this scenario, the subsystems of the simulation model must be developed, that is, for each subsystem (economic, environmental and social), a concrete methodological model can be formed. This is a general scheme for assessing the parameters of economic security. It depends, in particular, on the specifics of rational nature management and environmental protection, can be more or less detailed. And from these perspectives, the criteria and methods of systematic assessment of the environmentalization of social production are selected.

4.8 Органічне виробництво – інноваційна активність аграрних виробників

Інтеграція України у міжнародні структури світового та європейського рівнів формує економіку країни та направляє її діяльність на високоефективне інноваційне виробництво і розвиток міжнародних зв'язків. Успішна і системна реалізація даних напрямів розвитку сприятиме тому, що сільське господарство України займе вагоме місце на світових ринках та покращить внутрішнє становище в державі.

Основною метою розвитку агропромислового комплексу є неухильне піднесення матеріального рівня життя населення. Досягнення цієї мети вимагає вирішення продовольчої проблеми на основі підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва. В умовах

¹ Kozmenko, S.M., Volkovets, T.V. Features of environmental taxation in foreign countries. Bulletin of Sumy State University. The series "Economics", 2012. №1. P. 11-18

ринкової економіки проблема підвищення ефективності аграрного виробництва є визначальною в розвитку країни.

В Україні постійно зростають обсяги виробництва зернових і зернобобових культур. В 2018 р валовий збір даних культур досяг 70,2 млн тонн, що перевищує показники 2017 р на 13,4%, а в порівнянні до 2011 р – на 13,5 млн т (23,7%). Таке зростання валових зборів зумовлене підвищенням урожайності зернових і зернобобових культур. За цей період значно збільшилося виробництво кукурудзи.

Зростає і виробництво всіх олійних культур. В 2018 р порівнянні з 2011 р виробництво олійних культур зросло: ріпаку на – 93,5%; соняшнику – 63,6%; сої – 99,5%, а в порівнянні з 2017 р зросло на: – 26,7%; – 16,1%; – 15,8% відповідно. Збільшення валових зборів олійних культур відбулося внаслідок зростання їх врожайності та розширення посівних площ, а соняшнику – тільки за рахунок підвищення врожайності.¹

Такі обсяги виробництва дають змогу забезпечити потреби України в олійних культурах та посилити їх позиції на міжнародних ринках. Однак, в результаті скорочення площ вирощування в 2018 р до 2017 р на 11% виробництво цукрових буряків зменшилося на 10,7% і становило 13,3 млн т, що на 28,9% менше рівня 2011 р.

Зростання виробництва сільськогосподарської продукції дає можливість збільшувати обсяги її експорту. В 2018 р український аграрний експорт зріс більш ніж на \$880 млн порівняно з 2017 р і досяг – \$ 18,8 млрд.

За цей період значно зросли обсяги експорту продукції АПК на ринки Азії та Євросоюзу. Експорт у країни Азії перевищив \$8 млрд. Український експорт аграрних та харчових продуктів до країн ЄС щорічно зростає, якщо: в 2016 р він досяг \$ 4 млрд, в 2017 р – \$ 5,8 млрд, то в 2018 р перевищує \$ 6,3 млрд.

Як і в попередні роки структуру українського аграрного експорту формували зернові культури з часткою 38,4%, олія – 23,3% та насіння олійних культур – 10,2%. В основному це зерно кукурудзи, пшениці, насіння ріпаку, макуха, м'ясо та субпродукти птиці, різні олії, тютюн та виробы з нього, яйця, кондитерські виробы тощо. Експорт продукції рослинництва зріс на \$762,3 млн порівняно з 2017 р і становив \$17,4 млрд. Вартість експорту продукції тваринництва також зросла на \$118,1 млн й сягнула \$1,4 млрд.

В 2018 р в аграрного експорту України на ринки ЄС, займали зернові, яких експортовано понад \$2,2 млрд, насіння олійних культур – \$1,1 млрд та олії – \$1,1 млрд. Зросли обсяги постачань інших аграрних і харчових товарів. Серед них – залишки харчової промисловості, м'ясо та харчові субпродукти свійської птиці, плоди, горіхи, овочі, рослини та коренеплоди. Також у 2018 р. Україна експортувала до ЄС більше виробів із зерна та хлібних злаків, меду, соків, кондвиробів інших продуктів й стала п'ятим за обсягом експортером агропродукції, а за експортом соняшникової олії зайняла перше місце в світі серед експортерів.

¹ *Результати господарювання у полі й на столі. Урядовий кур'єр. №246. 29.12.2018.*

Найбільшими покупцями українських аграрних та харчових товарів в 2018 р на світовому ринку стали: Індія, куди з України було експортовано понад \$1,8 млрд; Китай – \$1,2 мільярда; Нідерланди – \$1,2 млрд; Іспанія – \$1,04 млрд; Єгипет – \$888,7 млн; Італія – \$ 737,9 млн; Німеччина – \$667,4 млн та Польща – \$656,7 млн.

Україна, як і більшість країн світу нарощує обсяги виробництва сільськогосподарської продукції, особливо це видно на виробництві зерна зернових і зернобобових культур. Основними світовими виробниками зернових і зернобобових є Китай, США, Бразилія, Франція, Росія, Канада.

Основною характеристикою сучасного світового ринку зернових є те, що їх виробництво зростає меншими темпами ніж споживання, так як темпи нарощування населення на планеті випереджають темпи зростання виробництва зерна.

Збільшення населення на планеті приводить до зростання потреб в продуктах харчування, зростання енергоспоживання, забруднення довкілля, зменшення біорізноманіття, інтенсивності використання земель, що формує світову еколого-економічну кризу. В даних умовах необхідно особливу увагу надавати підвищенню якості харчування населення та продовольчої безпеки, так як виробники продукції в багатьох випадках не дбають про родючість земель та економне використання природних ресурсів, що негативно впливає на якісні показники продукції та стан навколишнього природного середовища.

Тому для світової економіки все актуальнішою стає концепція економічної безпеки і соціально справедливої економічного зростання. Підходи до вирішення даної концепції в країнах світу розробляють по різному, але передбачають поетапне формування нового типу економіки, яка в зарубіжній, а відповідно й у вітчизняній практиці відома під назвою «зелена економіка». Парадигму «зеленої економіки» як способу реалізації курсу на сталий розвиток новими методами, що узгоджуються з «Повісткою дня на 21 сторіччя», проголосив Всесвітній саміт Ріо-20, що відбувся у 2012 р.¹

Розвиток «зеленої економіки» покликаний поєднати і збалансувати вирішення проблем соціальної справедливості, екологічної рівноваги та економічного прогресу на засадах жорсткої економії природних ресурсів. Такий напрям еколого збалансованого розвитку супроводжується зростанням частки інвестицій в екологічнобезпечні та енергоощадні технології.

Одна із складових запровадження концепції «зеленої економіки» – це сталий розвиток сільського господарства направлений на виробництво продукції та споживання продуктів вищої якості, а саме – органічних продуктів. При цьому діяльність сільськогосподарських виробників світу має бути направлена не тільки на нарощення виробництва органічних продуктів,

¹ *Навстречу зеленой экономике: путь к устойчивому развитию и искоренению бедности: обобщающий доклад для властных структур. ЮНЕП. 2011. URL: 197 https://web.unep.org/greenecomony/sites/unep.org.greenecomony/files/publication/s/ger/GER_synthesis_ru.pdf. дата звернення: 16.02.2018.*

а й особливо на відновлення якості земельних ресурсів і збереження біорізноманіття.

В світі постійно зростає кількість виробників органічної продукції та кількість країн, що зайняті органічним виробництвом. В 1999 р було зафіксовано 77 країн з даними про сертифіковане органічне сільське господарство, а в 2016 р – 178 країн, тобто кількість країн виробників органічних продуктів зросла в 2,3 рази.

Постійно розширюється і площа сільськогосподарських земель, зайнятих під органічне виробництво 1999 р – 11млн га, в 2016 р – 57,8 млн га, котрі зросли на 15% в порівнянні з 2015 р. За даними площами земель, провідне місце займають країни лідери: Австралія – 27,2 млн га; Аргентина – 3,0 млн га; Китай – 2,3 млн га.

Таблиця 1 – Площі органічних сільськогосподарських земель світу за роками, млн га¹

Континенти	2008	2010	2012	2014	2016	2016 до 2008р,%
Африка	0,9	1,1	1,1	1,3	1,8	200,1
Азія	3,4	2,5	3,2	3,6	4,9	144,1
Європа	8,3	10,0	11,2	11,8	13,5	162,7
Латинська Америка	7,2	7,5	6,9	6,8	7,1	98,6
Північна Америка	2,6	2,5	3,0	2,5	3,1	119,2
Океанія	12,1	12,1	12,2	18,5	27,2	224,8

В світі частка площі сільськогосподарських земель, зайнятих під органічне виробництво в 2016 р становила 1,2%. Значно вищими темпами в порівнянні з розширенням під органічне виробництво, зростає кількість виробників органічної продукції, якщо в 1999 р їх було 200 тис, то в 2016 р – 2,7 млн.

В Україні, за останні десять років, площа органічних земель зросла майже вдвічі з 242 тис. га до 421 тис. га і наша країна за загальною площею сільськогосподарських угідь, сертифікованих як органічні, займає 11 місце серед країн Європи та 20 у світі. Тільки за останніх п'ять років площі органічних земель розшилася на 54%. В структурі органічних сільськогосподарських угідь 48,1% приходить на вирощування зернових, що ставить нас на 7-ме місце серед країн-виробників органічних зернових. Понад 16% займають олійні – 5-те місце у світі; 4,6% займають бобові – 7-ме місце. Під овочами зайняті 2% угідь – 10-те місце, а під фруктами – 0,6%.² Серед виробників органічної продукції набирає популярності вирощування ягід.

Очікується, що виробництво органічної продукції в Україні збільшуватиметься й далі, оскільки європейські потужності не здатні так швидко задовольнити зростаючий місцевий попит на органічні продукти.

¹ Розвиток органічного ринку. Україна та світ. Organic Market <https://Ukraine.fibl.org/.../information.Note-2018.rdt>

² Аналіз ринку органічної продукції в Україні – АГРОПОЛІТ <https://agropolit.com/...407-analiz-rinku-organichnoyi-produktsiyi-v-ukrayini&us>

Доведенням органічної сільськогосподарської продукції до споживачів, в натуральному виді або переробленому на харчові продукти, займаються тільки сертифіковані підприємці.

Таблиця 2 – Окремі світові виробництва, переробки та торгівлі продукцією органічного сільського господарства 2014 р, од.¹

Країни	Виробники	Підприємства з переробки	Імпортери	Експортери
Австрія	22184	2118	23	9
Болгарія	3893	132	3	12
Іспанія	30602	3082	127	67
Китай	9990	2707	66	1198
Чехія	3866	506	110	54
Польща	24829	484	68	71
Великобританія	3526	2487	88	
Туреччина	71472	839	34	37
Україна	182	59	60	55
Російська Федерація	68	36		2
Швеція	5406	855	247	32
Усього в світі	2260361	61977	2190	4227

Найбільше виробників органічної продукції Індія – 835000, Уганда – 210352, Мексика – 210000. Органічна продукція все більше користується потребою населення. Якщо в 2000 р органічний ринок становив \$17,9 млрд, то в 2016 р досяг \$ 89,7 млрд. На ринку органічної продукції, серед країн світу, провідне місце займає: США – €38,9 млрд; Німеччина – € 9,5 млрд; Франція – € 6,7 млрд; Китай – € 5,9 млрд

Середнє споживання органічної продукції на душу населення в світі в 2016 р становило \$ 12,1. Середнє споживання в країнах лідерах – Швейцарія – \$ 304, Данія – \$ 252, Швеція – \$ 218. Найвищі витрати на органічні продукти на душу населення в Швейцарії – € 274, Швеції – € 200.

В Україні споживання органічних продуктів на душу населення є значно меншим, ніж в країнах ЄС, і складає € 0,5 на особу. Наприклад, у Швейцарії вартість органічних продуктів на душу населення дорівнює € 274, а в середньому в країнах ЄС – € 40. Вироблена в Україні органічна продукція в основному іде на експорт та поступає на світові ринки, так як в нашій країні низький рівень купівельної спроможності населення. Тому внутрішній ринок споживання органічної продукції в Україні знизився до \$7 млрд у 2016 р з \$17,6 млрд у 2013 р, тобто майже в 2,4 рази. В той час як популярність та споживання органічної сільськогосподарської продукції на ринках розвинених країн зростає більш швидкими темпами ніж її виробництво.

Вже зараз попит на органічну продукцію в ЄС значно перевищує пропозицію, що стимулює Україну нарощувати експорт органічної продукції, так як вітчизняна органічна продукція має великий експортний потенціал.

¹ *The world of organic agriculture: Statistics & Emerging Trends 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://1698-organic-world-2016>*

Найбільшими країнами-імпортерами української «органіки» за даними «Органік Стандарт» є Нідерланди (100 тис/ т), Німеччина (50 тис. т), Великобританія (40 тис. т), Італія (30 тис. т), Австрія (14 тис. т), Польща (7 тис. т), Швейцарія (6 тис. т), Бельгія (3 тис. т), Чехія (3 тис. т), Болгарія (2 тис. т). Основними продуктами українського експорту є пшениця (80 тис. т), кукурудза (74 тис. т), соя (17 тис. т), ячмінь (12 тис. т), соняшник (12 тис. т), пшениця спельта (8 тис. т), яблука / концентрат (5 тис. т), пшоно / просо (4 тис. т), ріпак (4 тис. т), чорниця (заморожена) (4 тис. т) та ін. Загалом експортується близько 80% органічної продукції, виробленої в Україні.

Виробництво органічної продукції в Україні розвивається відповідно до сучасних світових тенденцій і підтверджується сертифікатом. Компаніям і підприємствам, які виявляють зацікавленість у виробництві органічної продукції, необхідно отримати сертифікат на право займатися органічною діяльністю. Сертифікацією займаються 17 акредитованих органів сертифікації, а з правом ведення діяльності в Україні ТОВ «Органік стандарт» – інші 16 закордонні. Вартість сертифікаційної процедури становить від 9 до 100 тис грн. за рік ¹

Тому в Україні доцільно запровадити фінансову підтримку для невеликих органічних виробників, це значно посприє розвитку цього сектору. В регіонах дане питання розглядається по різному. Наприклад, у Львівській області діє програма компенсації витрат на сертифікацію органічних виробників на рівні місцевого бюджету. Таку ж програму планують запровадити в Полтавській області. Іноді людям, які мають землю та бажання займатися цим напрямком, не вистачає знань, які культури краще вирощувати, як це робити, куди потім збувати продукцію. Тому для них в різних регіонах проводяться навчально-практичні семінари, що певним чином стимулює розвиток органічного вирощування в Україні.

Як повідомляє підприємство «Органік Стандарт», станом на 20 серпня 2017 року в Україні 485 підприємств отримали сертифікат про виробництво органічної продукції. Більшість з них займаються рослинництвом – 244 шт., проте в нинішньому році найбільша кількість нових сертифікацій була зроблена для виробництва малини та інших ягід.

Крім рослинників, ще 72 суб'єкти здобули право переробляти органічну продукцію і 45 – торгувати нею. Заготівлю дикоросів сертифікували 30 підприємств, бджільництво – 19, тваринництво – 17. Разом з 18 виробниками органічних добрив і засобів захисту рослин виходить повноформатний пул для розвитку вітчизняного ринку органічної продукції.

Таким чином, українські фермери об'єднують органічне виробництво з нішевим, збільшуючи прибутковість бізнесу.

На даний час органічне виробництво в Україні зосереджено, в основному, на сімейних господарствах із площею від 20 соток до 2 га. Основні напрямки невеликих виробників: вирощування ягідної продукції,

¹ Буга Н., Яненкова І. *Перспективи розвитку органічного виробництва в Україні. Актуальні проблеми економіки. 2018. Т. 164. № 2. С. 117-125*

овочів, зелені, салатів; тваринництво; молочний напрямок; випікання хліба. В основному в сільськогосподарських підприємствах, що займаються органічним виробництвом, розмір земельної площі змінюється від двох-трьох десятків гектарів, що аналогічно площі органічних виробників більшості європейських країн. Лише декілька підприємств мають у своєму розпорядженні землі у кілька тисяч га. Такі господарства займаються вирощуванням зернових, олійних культур та їхньою переробкою, мають потужну тваринницьку базу та розвивають молочний напрямок.

Органічне виробництво не лише набагато витратніше, а й складніше в технологічному плані, ніж традиційне, що вимагає державної підтримки даного сектору економіки. Європейські фермери мають змогу розвивати органічний напрямок, тому що держава надає їм значну фінансову підтримку. Зокрема в Німеччині дотації на гектар органічних земель складають близько 600 € в перші 3 роки перехідного періоду, в наступні – 200-400€. Середній розмір такої допомоги в Європі – 200-300 €. Це пов'язано з тим, що в перші роки органічного вирощування урожайність не така велика, як у традиційному землеробстві, а також фермер, протягом перехідного періоду ще не може реалізувати свою продукцію як органічну.

Органічне виробництво потребує ще й значної консультаційної підтримки. Але дорадництво в Україні перебуває в зародковому стані, тому воно тримається здебільшого на закордонних проектах, таких, як UHBDP.

Порівнянні із традиційним землеробством витрати на гектар вирощування органічної продукції без добрив, пестицидів та інших хімікатів нижчі щонайменше вдвічі, але внаслідок меншої врожайності сільськогосподарських культур витрати на одиницю продукції вищі, а якщо врахувати реалізаційну ціну органічної продукції, то вона вища більше ніж на 50%. Все залежить від виду продукції. Наприклад, органічна плодова продукція – свіжа чи перероблена, як правило, в 2-2,5 рази перевищує вартість традиційної, а екологічно чисті яблука в Німеччині коштують 5-6 євро/kg, сушка – 1,8 євро/50 г. Тому виробництво органічної продукції високоєфективне для фермерів зарубіжних країн.

В Україні більшість органічних підприємств зосереджені на півдні (Одеська та Херсонська області), в центрі (Київська, Полтавська, Вінницька та Житомирська), на заході (Закарпатська, Львівська, Тернопільська, Хмельницька) та сході (Запорізька та Харківська області). Лідери за сертифікованими органічними площами – Одеська, Херсонська і Дніпропетровська області, а за кількістю операторів – Київська, Харківська, Одеська і Херсонська області.

В Черкаській області понад п'ять років поки що діють тільки чотири підприємства з виробництва органічної продукції. Серед них ТОВ «Агрофірма «Поле», яке виробляє крупи категорії Organic food, що відповідають європейським стандартам якості та пройшло сертифікацію свого виробництва за стандартами ЄС. Підприємство вже протягом 15 років поставляє за кордон органічну продукцію, співпрацює з 20 господарствами з різних областей, для цього побудували власний елеватор.

Таблиця 3 – Виробники органічної продукції в Черкаській області

Назва компанії	Строк дії сертифікату	Сертифіковано діяльність	Місто, район
ФОП «Білан О.Ю.»	31.01.2019 р.	Рослинництво	м. Черкаси
ОСГ «Красовський С.Ю.»	01.07.2019 р.	Рослинництво	Уманський р-н
ФОП «Рошко»	11.04.2018 р.	Бджільництво	Звенигородський р-н
ТОВ «Агрофірма Поле»	31.01.2018 р.	Крупа пшона, січка пшона, суміш лузги та мучки, проса, зернові відходи, борошно	м. Черкаси
ДП ДГ «Нива» ІРГТ ім. Зубця НААН України	04.05.2018 р.	Люцерна, козлятник	Христинівський р-н
ФОП «Конкін Т.Г.»	08.01.2017 р.	Виробництво добрив та ЗЗР	Городищенський р-н
ФОП «Кривенко М.І.»	31.01.2018 р.	Бджільництво	Жашківський р-н
ФОП «Кукунін Б.О.»	20.10.2018 р.	Малина, малина саджанці, чорниця, гвірчниця	Монастирищенський р-н
ФОП «Куць Ф.М.»	31.01.2018 р.	Бджільництво	Жашківський р-н
ФОП «Лановенко М.В.»	30.10.2017 р.	Рослинництво	Жашківський р-н
ФГ «Золота ягода»	31.12.2019 р.	Малина	Монастирищенський р-н
ТОВ «НВЦ «Черкасибіозахист»	08.12.2017 р.	Виробництво добрив та ЗЗР	Черкаський р-н
ТОВ МЛС «Агроальянс»	11.23.2018 р.	Рослинництво	Уманський р-н
ФГ «Пама»	31.01.2019 р.	Рослинництво	Смілянський р-н
ТОВ «Біхайв»	31.12.2019 р.	Переробка меду	Черкаський р-н

ФГ «Золота ягода» Монастирищенського району вирощує органічну малину і лохину на площі 28,5га, а в 2018р отримало ще органічний сертифікат на ділянку площею 11,5 га для вирощування малини в іншому селі даного району.

В Черкаській області виробники органічної продукції виділяють незначні площі під її виробництво. Тільки в ФГ «Золота ягода» – 40 га сільськогосподарських угідь, а в інших – до 5 га. В основному в області органічне виробництво сконцентроване на вирощуванні ягід малини та продукції бджільництва, а виробництвом продукції тваринництва займається тільки одне підприємство.

В Полтавській області ПП «Агроекологія» Шишацького району – провідне господарства з органічного землеробства в Україні (досвід органічного вирощування озимої пшениці, гречки, проса, кукурудзи та соняшнику).

В більшості областей України затвердженні власні програми розвитку аграрного сектору, в яких окремо передбачено підтримку органічного виробництва, але це лише на обласному рівні і за кошти області

На Черкащині в 2015 р розроблена Стратегія розвитку Черкаської області на період до 2020 року. В даній стратегії одним із завдань розвитку регіону сформована стратегія розвитку органічного сільського господарства, яка передбачає вирішення питань:

- Формування культури виробництва та споживання продукції органічного сільського господарства.

-Сприяння науковим дослідженням, навчанню і консультуванню з питань органічного сільського господарства, створення лабораторії по виробництву органічної продукції.

-Проведення моніторингу екологічного стану сільськогосподарських земель.

- Розроблення групозахисних та екологічнобезпечних технологій вирощування сільськогосподарських культур та інформаційна кампанія для дрібних агровиробників про потенціал виробництва і збуту органічної продукції.

-Модернізація виробничих потужностей та технологій виробництва екологічно чистих продуктів.

- Співробітництво малих підприємств області з громадськими, приватними, закритими закладами харчування для збуту органічної продукції.

- Реалізація інвестиційних проектів щодо створення сучасних виробництв з випуску органічної продукції та екологічно чистих продуктів.

- Налагодження вирощування екологічно-чистої плодово- овочевої продукції.

- Налагодження виробництва екологічно чистої продукції тваринництва

- Підтримка агровиробників через формування кооперативних об'єднань, збутових асоціацій, переробних підприємств, які б допомогли в збуті продукції, в т.ч. органічної.¹

Згідно із Законом «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»², ухваленим Верховною Радою України 10 липня 2018 р, дія якого розпочнеться з 1 серпня 2019 р, всі виробники органічної продукції повинні пройти сертифікацію у спеціалізованій установі, внесеної до Державного реєстру органів сертифікації. Також вони мають право додатково укласти договір на проведення сертифікації з органом іноземної сертифікації, який унесений до відповідного переліку.

Після укладення договору на Державного реєстру операторів, що здійснюють виробництво продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, проведення сертифікації виробник органічної продукції буде внесений до нового реєстру

З метою підвищення ефективності виробництва органічної продукції та розвитку органічного землеробства її виробники направляють свою діяльність на збільшення обсягів органічної продукції, а також пошуку

¹ Стратегія розвитку Черкаської області на період до 2020 р. <https://www.slideshare.net/drroda/2020-71450640>. Дата звернення 15.02.2019р.

² Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19>. Дата звернення 10.02.2019р.